

Μαρτυρία Γιώργου Νικολάου (Παλαιολόγου)

ΟΝΟΜΑ:	Γιώργος Νικολάου (Παλαιολόγος)
ΗΜΕΡΟΜ. ΓΕΝΝΗΣΗΣ:	23 Ιουλίου 1936
ΗΜΕΡΟΜ. ΕΝΤΑΞΗΣ	
ΣΤΗΝ ΕΟΚΑ:	Φεβρουάριο, Μάρτιο του 1955
ΨΕΥΔΩΝΥΜΟ:	Παλαιολόγος
ΠΕΡΙΟΧΗ/ΕΣ ΔΡΑΣΗΣ:	Λευκωσία και, μετά που καταζητήθηκε, με τις ομάδες Αυξεντίου
ΚΑΤΑΖΗΤΟΥΜΕΝΟΣ:	Καταζητούμενος για εννέα μήνες, όχι επικηρυγμένος

Ήταν πολύ ριψοκίνδυνος άνθρωπος ο Γιωρκάτζης

Ερώτηση: Πότε ενταχθήκατε στην ΕΟΚΑ;

Στην ΕΟΚΑ εντάχθηκα λίγο προτού αρχίσει ο αγώνας, τον Μάρτιο του 1955.

Ερώτηση: Πότε γνωριστήκατε με τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη;

Γνωριστήκαμε μετά την έναρξη του αγώνα, προς το καλοκαίρι του '55, χωρίς να έχουμε συναντηθεί, χωρίς να ξέρει ο ένας ότι ο άλλος ανήκε στην ΕΟΚΑ. Επειδή έβλεπα πώς εκινείτο, αντιλήφθηκα ότι ήταν μέλος της ΕΟΚΑ. Έτσι, πήρα το θάρρος μian ημέρα, αργά το απόγευμα, ενώ περπατούσαμε κοντά στον Χατζησάββα, στην πλατεία Ελευθερίας, τον πλησίασα και του είπα ότι θέλω να ενταχθώ κι εγώ στο Εκτελεστικό.

Ερώτηση: Πώς καταλάβατε ότι ήταν μέλος της ΕΟΚΑ;

Τον είδα που έμπαινε σε κάποιο σπίτι, στη Θεμιστοκλή Δέρβη, στο οποίο είχαν συναντήσεις αγωνιστές της ΕΟΚΑ, όπως ο Μάρκος Δράκος, ο Μίκης Φυρίλλας, ο οποίος με εκπαίδευσε στην κατασκευή των χειροβομβίδων. Έτσι, ήμουν σίγουρος ότι ήταν ενταγμένος στην ΕΟΚΑ.

Ερώτηση: Τι σας είπε όταν του ζητήσατε να ενταχθείτε στο Εκτελεστικό;

Δεν με απέρριψε. Με ρώτησε, όμως, για την οικογενειακή μου κατάσταση και επειδή, κατά κάποιον τρόπο, ήμουν ο προστάτης της οικογένειας, ήμουν ο μεγαλύτερος από τα έξι παιδιά, δεν ήθελε να με εντάξει στο Εκτελεστικό. Αργότερα, το 1956, ύστερα από προδοσία, η Λευκωσία αποδιοργανώθηκε, αφού συνελήφθη μεγάλος αριθμός μελών της ΕΟΚΑ, και η Οργάνωση ανέθεσε στον Γιωρκάτζη καθήκοντα τομεάρχη Λευκωσίας. Συνεργαστήκαμε μαζί στην αναδιοργάνωση της Λευκωσίας.

Η όλη προσπάθεια κατέληξε με τη σύλληψή του. Μάλιστα, εκείνο το βράδυ επρόκειτο να συναντηθούμε μαζί, προκειμένου να τον ενημερώσω για κάποιες αποστολές που μου είχε αναθέσει. Όμως, στο πλαίσιο των προληπτικών μέτρων ασφαλείας που

ελάμβανε, ανέβαλε τη συνάντηση, που επρόκειτο να γίνει στο σπίτι του Χουβαρτά, και έτσι δε συνελήφθη μαζί του. Έφυγα από τη Λευκωσία και μετά, με τη συναίνεση του αρχηγού, εντάχθηκα στις ομάδες του Αυξεντίου.

Ερώτηση: *Λέγονται πολλά για τον Γιωρκάτζη, κυρίως ότι δεν δραπέτευε, αλλά ότι τον άφηναν οι Άγγλοι να φεύγει επειδή, δήθεν, ήταν πράκτοράς τους.*

Όχι, ποτέ, ποτέ, ποτέ. Αυτό είναι ανήθικο. Αποδοκιμάζω τέτοιες κακοήθεις φήμες με όλη τη δύναμη της ψυχής μου, γιατί εγώ τον έχω ζήσει. Ήταν εξαιρετος αγωνιστής και ήταν δοσμένος ολοκληρωτικά στον αγώνα της ΕΟΚΑ, για την απελευθέρωση της Κύπρου, και στο στόχο του αγώνα, που ήταν η Ένωση της Κύπρου με τη μητέρα Ελλάδα.

Ερώτηση: *Τι είδους χαρακτήρας ήταν τότε; Τι θυμάστε από την προσωπικότητά του;*

Εκείνο το οποίο είχα αποκομίσει από τη συνεργασία μαζί του είναι ότι ήταν πανέξυπνος και δρούσε με μεγάλη προσοχή, εξυπηρετώντας πολύ αυστηρά τους σκοπούς του αγώνα. Ήταν πολύ ριψοκίνδυνος.

Ως αντάρτης στην περιοχή της Μαραθάσας είχε προδοθεί και επειδή γνώριζε πάρα πολλά μυστικά, γιατί τον εμπιστευόταν ο αρχηγός, ήξερε ότι είχε αντάρτικη ομάδα στο Όμοδος και ήρθε για να ενωθεί μαζί μας. Δυστυχώς, είχε την ατυχία να προδοθούμε κι εμείς και να συλληφθεί μαζί μας στο κρησφύγετο στο Όμοδος.

Ερώτηση: *Υπήρξατε μαζί συγκρατούμενοι;*

Μερικούς από εμάς μας μετέφεραν από τα ανακριτήρια των Πλατρών, που ήταν γνωστά για τη σκληρότητά τους, στην Ομορφίτα. Μάλιστα, όταν σε μια περίπτωση μου έκαναν ανάκριση και με χτυπούσαν, οι ανακριτές μού είπαν: «Θα σε βάλουμε μέσα στο κελί με τον Γιωρκάτζη, για να σου μιλήσει, για να καμφθείς κι εσύ και να μιλήσεις». Φυσικά, όταν τον συνάντησα, του είπα: «Πόλυ, μ' έβαλαν μαζί σου για να με πείσεις να μιλήσω» – για να μου εξιστορήσει τα βασανιστήρια τα οποία υπέστη και να λυγίσω. «Οι βλάκες», μου είπε, «θα σε πείσω να μη μιλήσεις». Υποβλήθηκε σε πολλά βασανιστήρια, αλλά είμαι πεπεισμένος ότι δεν μίλησε. Αντιθέτως, επειδή οι Άγγλοι είχαν συνειδητοποιήσει ότι ήταν ηγετικό στέλεχος της ΕΟΚΑ, προσπαθούσαν να περάσουν κάποια μηνύματά τους μέσω του Γιωρκάτζη. Έτσι, τον καλούσαν, όπως καλούσαν ακόμα ένα συναγωνιστή, και μιλούσαν μαζί τους.

Το αντικείμενο της συνομιλίας δεν το κοινοποιούσε σε ολόκληρη τη φυλακή, αλ-

λά είμαι απόλυτα πεπεισμένος ότι στόχος τους και σκοπός τους ήταν να μεταδώσουν κάποια μηνύματα προς τον αρχηγό.

Ερώτηση: *Τι άλλο γνωρίζετε για τις αποδράσεις του ή τις απόπειρες απόδρασης;*

Ο Γιωρκάτζης, όντας πανέξυπνος, πάντα ασχολείτο με το πώς θα δραπέτευσουμε. Έχω ζήσει από κοντά πώς διοργάνωνε τις αποδράσεις, όχι μόνο τις δικές του, αλλά και άλλων. Μάλιστα αυτός έκανε το σχέδιο για να αποδράσουμε στις 15 του Δεκέμβρη του '57 από τις Κεντρικές Φυλακές.

Παρέσυρε τους Άγγλους ότι θα κάναμε έναν κήπο για να ευπρεπίσουμε λίγο την αυλή των φυλακών, αλλά ο σκοπός του ήταν άλλος. Με τα χώματα τα οποία θα έβγαζε, θα δημιουργούσε αναχώματα, ώστε να μπορούμε να κρυφτούμε και να συρθούμε μεταξύ των αναχωμάτων και να φεύγαμε από τον Πύργο, ο οποίος ήταν αφύλακτος.

Οι Άγγλοι, είτε το πληροφορήθηκαν από κάποιον είτε από κάποιο ιχνογράφημα που βρήκαν σε κάποιες έρευνες που έκαναν, έβαλαν ένοπλους φρουρούς κι έτσι το σχέδιο ναυάγησε.

Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης οργάνωσε και μια άλλη μεγάλη απόπειρα δραπέτευσης, η οποία δεν ολοκληρώθηκε, γιατί τέλειωσε ο αγώνας και ελευθερωθήκαμε.

Στην περίπτωση αυτή, ο Γιωρκάτζης έβαλε ανθρώπους που εργάζονταν στα μαγειρεία των φυλακών και έσκαψαν υπόνομο μέσα από το φούρνο. Ο υπόνομος βγήκε έξω από τα όρια της φυλακής και, αν δεν ερχόταν η απελευθέρωση, θα δραπέτευε από εκεί ένας μεγάλος αριθμός κρατουμένων.

Για να μην αντιληφθούν τίποτε οι Άγγλοι, αναμείγνυε το χώμα από τον υπόνομο μ' αυτό του κήπου και, παρά το μεγάλο όγκο χώματος, κανένας δεν συνειδητοποίησε οτιδήποτε. Τόσο έξυπνα δούλευε.

Ερώτηση: *Μας είπατε για τα σχέδιά του να αποδράσει. Για τις αποδράσεις του τι γνωρίζετε;*

Πάντα τις οργάνωνε πολύ μυστικά, ενώ ήταν και πολύ ριψοκίνδυνος. Μια φορά δραπέτευσε κρυμμένος μέσα στα αποφάγια των φυλακών. Αυτό το οποίο έκαμε ήταν πάρα πολύ ριψοκίνδυνο, γιατί οι Άγγλοι και οι βαρδιάνοι τα έλεγχαν και χρησιμοποιούσαν ειδικές σμίλες και σούβλες, για να διαπιστώσουν ότι δεν θα τους έφευγε κάποιος κρατούμενος. Και όμως, ο Γιωρκάτζης τόλμησε και ο Θεός τον βοήθησε να περάσει μέσα από μια τέτοια έρευνα. Δραπέτευσε για να βοηθήσει την πατρίδα του.

Ερώτηση: Δώστε μας λίγες ακόμα λεπτομέρειες για την απόδραση αυτή.

Ένα κάρο των φυλακών μετέφερε, εκτός από τα αποφάγια, και άλλες ακαθαρσίες. Ο Γιωρκάτζης μελέτησε την όλη διαδικασία, μπήκε σ' ένα μεγάλο καλάθο των αγρήστων και του έριξαν από πάνω φαγητά και άλλα σκουπίδια. Με τον τρόπο αυτό ξεγέλασε και τους Τούρκους βαρδιάνους και τους Άγγλους φύλακες και στρατιώτες, παρόλο που έκαναν τον έλεγχό τους βάζοντας ειδικές σμίλες και σούβλες. Το διακινδύνευσε και δραπέτευσε.

Λόγω των επανειλημμένων αποδράσεών του, ονομάστηκε Χουντίνι. Σας επαναλαμβάνω ότι οργάνωνε μαζικές δραπετεύσεις.

Ερώτηση: Τι άλλο θυμάστε από τη δράση του στην ΕΟΚΑ;

Ήταν ηγετικό στέλεχος. Τον ακολουθούσαμε, γιατί του είχαμε εμπιστοσύνη.

Ερώτηση: Είχατε συνεργασία μετά τον αγώνα της ΕΟΚΑ;

Μετά τον αγώνα της ΕΟΚΑ, όταν έμαθα ότι οργάνωνε ομάδες, επειδή είχε συλληφθεί ένα τουρκικό πλοiάριο με όπλα, πήγα στο Υπουργείο Εσωτερικών και κατά κάποιον τρόπο τού παραπονέθηκα ότι δεν με ενέταζε στις ομάδες αυτές. Έδωσε αμέσως οδηγίες και εντάχθηκα κι εγώ. Εκείνες οι ομάδες αντιστάθηκαν στην ανταρσία των Τούρκων του 1963-1964.

Ερώτηση: Διατηρούσατε επαφή όταν ήταν υπουργός;

Τον έβλεπα κάποιες φορές.

Ερώτηση: Πώς ήταν ο χαρακτήρας του όταν ήταν υπουργός; Άλλαξε κάτι από την περίοδο του αγώνα;

Προσωπικά δεν είδα καμιά διαφορά. Πάντα ήμουν ευπρόσδεκτος όταν ήταν υπουργός. Ποτέ δεν τον αποκάλεσα «κύριε υπουργέ» ή «κύριε Γιωρκάτζη». Μου έδινε αυτό το δικαίωμα, να μιλώ μαζί του όπως μιλούσα μ' ένα δικό μου άνθρωπο. Πάντα τον αποκαλούσα «Πόλυ».

Ερώτηση: Τι γνωρίζετε για τη δολοφονία του;

Όταν προσπάθησε να φύγει από την Κύπρο, υπηρετούσα στο υποκατάστημα της Τράπεζας Κύπρου στο αεροδρόμιο. Τον είδα να φεύγει και του φώναξα: «Πόλυ, στο καλό, στάθου δυνατός». Γύρισε πίσω, με χαιρέτησε. Δεν ξέρω ακριβώς πώς έδρασαν, αλλά άκουσα ότι έδωσε οδηγίες ο Μακάριος να σταματήσουν το αεροπλάνο κι έτσι δεν μπόρεσε να πάει στη Βηρυτό.

Όταν αργότερα τον δολοφόνησαν, μου έμεινε η απορία πώς εμπιστεύτηκε κάποιους ανθρώπους και πήγε να τους συναντήσει. Είναι η μεγάλη μου απορία. Λυπήθηκα πάρα πολύ. Με λυπεί αφάνταστα το γεγονός ότι πέθανε τόσο άδικα. Δεν άξιζε ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης να τον σκοτώσουν μ' αυτό τον σκληρό τρόπο.

Ερώτηση: Έχει περάσει καθόλου από το μυαλό σας ποιοι μπορεί να τον σκότωσαν και γιατί;

Πιστεύω ότι αυτοί που τον σκότωσαν ήταν συνεργάτες του, τους οποίους εμπιστευόταν. Πρέπει να ήταν άνθρωποι που τους εμπιστευόταν πολύ, απόλυτα μπορεί να πει κάποιος, για να τον οδηγήσουν εκεί και να τον σκοτώσουν.